

Світлана Мельник
Одеський національний політехнічний університет,
Одеса, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МЕДІАДИДАКТИКИ В ПРОЦЕСІ САМОНАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ДОКУМЕНТОЗНАВЦІВ (НА ПРИКЛАДІ ОПАНУВАННЯ МОВНИХ ДИСЦИПЛІН)

Статтю присвячено проблемі професійної підготовки майбутніх фахівців із документознавства та інформаційної діяльності, зокрема висвітленню питання актуалізації засобів медіадидактики в процесі самостійного опанування студентами мовних дисциплін.

Ключові слова: засоби масової комунікації, медіадидактика, самонавчання, майбутні фахівців із документознавства та інформаційної діяльності.

Статья посвящена проблеме профессиональной подготовки будущих специалистов по документоведению и информационной деятельности, а именно вопросам актуализации средств медиадидактики в процессе самостоятельного овладения студентами языковых дисциплин.

Ключевые слова: средства массовой коммуникации, медиадидактика, самообучение, будущие специалисты по документоведению и информационной деятельности.

The article is devoted to the problem of professional training of future specialists in documentation and information activity. The issue of mainstreaming tools media didactics in the process of self-mastery by students of language disciplines has been considered.

Keywords: communication media, media didactics, self-study, future specialists of information activity and paperwork.

Феномен масової комунікації в сучасному інформаційному просторі досліджується багатьма науками: соціологією, психологією, філологією, журналістикою, медіапедагогікою, кібернетикою тощо, позаяк «масова комунікація є дієвим чинником формування громадської думки, світогляду людей, впливу на їхню поведінку, розвиток культури, освіти тощо» [4, 35]. У різних дефініціях підкреслюється важливість масової комунікації як у розвитку суспільства в цілому, так і в особистісному становленні окремої людини. Тож, цілком закономірно, що в контексті інтерактивного навчання студентів-документознавців викликає особливе зацікавлення проблема використання засобів медіадидактики.

Мета статті – обґрунтувати доцільність використання засобів медіадидактики у процесі самостійного опанування студентами-документознавцями мовних дисциплін.

Формування мовнокомунікативної професійної компетентності майбутнього фахівця із документознавства та інформаційної діяльності повинно відбуватися з урахуванням усіх чинників, що впливають на його духовний світ і зумовлену ним комунікативну поведінку. Йдеться, зокрема, про широке включення молодого покоління до процесу споживання продукції мас-медіа, посилення ролі медіа в процесі соціалізації особистості, що дає, за твердженням дослідників (О. Баришполець, Ю. Казаков Г. Мироненко, Г. Онкович, Б. Потятинник, В. Різун, О. Федоров, І. Чемерис) колосальні можливості для залучення ЗМІ до навчального процесу.

Засоби масової комунікації (за іншою термінологією мас-медіа чи ЗМІ), на наш погляд, є потужним джерелом самонавчання студентів-документознавців, позаяк вони сприяють підготовці нового покоління до життя в сучасних інформаційних умовах; зорієнтовані на формування навичок практичного оволодіння технічними засобами комунікації; налаштовують на аналітичне сприймання різноманітної інформації, усвідомлення наслідків її впливу на психіку, а також удоступнюють навчальну інформацію, що з якихось причин залишилася поза увагою викладача [1, 58].

Засоби медіадидактики посідають окреме місце у методиці формування системи знань майбутніх фахівців із документознавства та інформаційної діяльності з української мови, а також умінь і навичок використання цих знань у подальшій професійній діяльності. Своєрідність медіадидактичних засобів зумовлена насамперед специфікою самих засобів масової комунікації. Тут цілком справедливими є міркування російського психолога С. Валянського: «Поєднання слова та наочного образу має підсилювальний кооперативний ефект. Він пов'язаний із тим, що два різних типи сприйняття входять у резонанс і «розгойдують» одне одного». Тому при вивченні мовних дисциплін в університетах доцільно використовувати засоби медіадидактики (зокрема телебачення, радіо та Інтернет) в аудиторній та позааудиторній роботі студентів очної і дистанційної форм навчання» [2, 31].

Окреслюючи технології медіадидактики, дослідники (І. Дичківська, Г. Онкович) виділяють дві групи засобів навчання – традиційні (періодичні видання, радіо, телебачення, кіно) та

інноваційні (що містять інформацію на програмно-апаратних засобах і пристроях (серверах), функціонують на базі обчислювальної техніки). Зазначимо, що поява мережі Інтернет спричинила взаємозближення традиційних та інноваційних засобів медіадидактики: студенти мають змогу прослухати потрібну радіопередачу або переглянути телепрограму, скориставшись електронними ресурсами; прочитати статтю у періодичному паралельному електронному виданні. Зупинимось більш детально на тих традиційних та інноваційних засобах медіадидактики, які доцільно використовувати під час самонавчання студентів-документознавців.

Періодичні видання (у тому числі електронні) та популярні програми, що виходять на каналах українського радіо і телебачення, є джерельною базою для самонавчання студентів з української мови та основ культури і техніки мовлення збагачує педагогічну та академічну спільноту великим об'ємом додаткового матеріалу, який можна використовувати як у навчальний, так і позанавчальний час [3].

Джерелом систематизованих знань студентів-документознавців про мову мас-медіа є насамперед лекційні заняття з курсів «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Культура мови та ораторське мистецтво», «Основи соціокомунікативної діяльності», «Засоби масової інформації», «Основи літературного редагування», «Теорія комунікації» та вибіркових дисциплін. Викладачеві доцільно включити до змісту лекцій такі питання, як:

- Масова комунікація у сучасному інформаційному просторі; функції ЗМІ у суспільному житті.

- Медіаосвіта в сучасній концепції мовного навчання і самонавчання людини протягом усього життя.

- Періодичні видання та популярні програми українського радіо і телебачення як джерело самонавчання студентів-документознавців. Робота з друкованою та електронною науковою періодикою стане засобом збагачення активного словника майбутнього фахівця із документознавства та інформаційної діяльності професійними термінами.

- Взаємодія вербальних засобів медіа-культури і молодіжних субкультур.

- Українська мова ЗМІ: специфіка українського медійного дискурсу.

- Особливості редагування медіатексту.

Залучення студентів до організації гуртків із теле- і радіожурналістики, на нашу думку, повною мірою сприятиме адаптації майбутніх фахівців із документознавства та інформаційної діяльності до життя у відкритому інформаційному просторі. Презентація власних теле- і радіотекстів оптимізує процес формування в студентів цілої низки компетентностей: мовнокомунікативної, інформаційно-комунікаційної (ІКТ), риторичної, методичної та ін.

Ще одним важливим напрямом самопідготовки студентів-документознавців повинна стати робота з медіатекстами. Особливу роль при цьому відіграють творчі вправи, спрямовані на формування в майбутніх фахівців практичних умінь і навичок використання знань про мову і культуру мовлення в житті професійного комунікатора; про сферу застосування функціональних стилів української мови; про риторику і мистецтво презентації, про закони і стратегії комунікації (у тому числі масової). Це передусім ті завдання, які передбачають використання засобів медіадидактики у навчально-пізнавальній, розвивально-виховній, науково-дослідній та професійно-комунікативній діяльності студентів:

- Виконання завдань на роботу з медіатекстами. Слід віддати перевагу лінгвістичному та дискурсивному аналізам медіа-текстів. Доцільно пропонувати тексти з фахових газет і журналів, матеріали періодичних видань для школярів.

- Підготовка та публічний захист творчих проектів. Проектне навчання, покликане забезпечити практичне, професійно спрямоване використання студентами теоретичних знань про мову сучасних ЗМК і медіатехнології у процесі навчання і самонавчання української мови.

- Написання рецензії на наукову статтю у фаховому періодичному виданні, відгуку читача, слухача або глядача на газетну публікацію, радіо- та телепередачу.

- Укладання бібліографії статей у періодичних виданнях (у тому числі електронних) з навчального модуля україномовної дисципліни, з окремої теми заняття.

- Підготовка та проведення мультимедійної презентації виховного заходу.

- Підготовка до виступу по університетському радіо, написання газетної колонки, нарису, репортажу, інтерв'ю до студентського періодичного видання з питань культури мовлення майбутніх документознавців, з наукової проблеми (за фахом).

Таким чином, системне і систематичне використання засобів медіадидактики у процесі самонавчання майбутніх фахівців із документознавства та інформаційної діяльності є необхідною умовою формування в них інформаційно-комунікаційної культури, мовної стійкості, готовності до україномовного самонавчання і самовдосконалення засобами мас-медіа.

Література

1. Бондаренко М. Впровадження інноваційних технологій навчання задля забезпечення якості освіти та ефективного міжнародного співробітництва / М. Бондаренко, Н. Лєсна, В. Рєпка // Вища школа. – 2009. – № 5. – С. 58-66.
2. Валянський С. И. Язык мой – враг мой / С. И. Валянський. – М. : «АИРО – XXI», 2007. – 72 с.
3. Кацун Ю. Освітнє мовлення: фахово й «без фанатизму» [Електронний ресурс] / Ю. Кацун // День. – 2005. – № 158. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/>
4. Струганець Л. В. Культура мови. Словник термінів / Л. В. Струганець. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. – 88 с.

Артем Доленко
Дніпродзержинський енергетичний технікум
Дніпродзержинськ, Україна

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ

У статті проводиться аналіз сучасного стану інформаційних технологій в Україні та шляхи подолання інформаційної кризи. Яким вимогам повинні відповідати технології та концепції інформатизації освіти. Проблеми розвитку НІТ в Україні та їх головні чинники

В статье проводится анализ современного состояния информационных технологий в Украине и пути преодоления информационного кризиса. Какие требования должны соответствовать технологии и концепции информатизации образования. Проблемы развития НИТ в Украине и их главные факторы.

In the article the analysis of modern state of information technologies in Ukraine and ways of overcoming the information crisis. What are the